

KLIMAENDRINGER: EVA OG STEINAR ENGASJERER SEG I KLIMAAKSJON

Tar klimakampen for b

De skjønner ikke hvordan det går an å ikke bry seg om klimaendringer og en verden preget av uvisshet. Med barnebarnas inntog fikk engasjementet ny giv for Eva og Steinar Ormåsen.

BRUMUNDDAL

Silje Josten Lien
918 75 272 / sjl@h-a.no

– Kloden går jo ikke under, men det blir veldig krevende for åtte milliarder mennesker å klare seg her i framtiden. Vekstfilosofien må endres. Vårt forbruk går jo på bekostning av de fattige og er ikke bærekraftig.

Eva Ormåsen sitter i sofaen hjemme i Brumunddal. På vinduene skimtes spor av etterlengtet regn, etter en veldig tørr vår. I deler av landet var mars og april de tørreste siden målingene startet i 1895. Forbi er tiden da klima- og miljøaktivister hovedsakelig var barbeinte, langhårete og ikledd batik. I dagens demonstrasjonstog og debattfora skimtes blant annet røde bøttehatter og grånende hår. Besteforeldrenes klimaaksjon (BKA) engasjerer voksne folk, de fleste med barnebarn, som ikke vil sitte i en lenestol og nyte pensjonisttilværelsen. Tvert imot.

FORNYET ENGASJEMENT

Eva Ormåsen var, sammen med Inger-Beth Sandham, initiativtaker til BKA i Hamar og omegn. Hun har sittet i landsstyret og er også med i lokallagsstyret. Etter pandemiårene ser hun nå fram til økt aktivitet i lokallaget, som har 266 medlemmer.

– Det var vanskelig å være engasjert i miljøet på 70-tallet; jeg fikk en del kjeft og be bedt om å «ikke prate om det». Det har for så vidt fortsatt fram til i dag. Jeg trengte noen å dele engasjementet mitt med; jeg hadde blitt gal uten BKA!

Selv om engasjementet for en bedre verden strekker seg langt tilbake, fikk engasjementet en ny dimensjon da en ny generasjon meldte sin ankomst. Sammen med mannen Odd Steinar Ormåsen har hun 14 barnebarn.

– Jeg er imponert over alt engasjementet og kompetansen som finnes i organisasjonen, sier Eva entusiastisk.

TIDVIS PESSIMIST

De unge forbindes gjerne med stort engasjement, glød og fane-saker. Men i denne familien er det nok de eldste som er de aller største aktivistene. I alle fall utad.

– Vi tenker på etterkommerne våre og er bekymret for framtiden. Det er det ene negative oppslaget etter det andre, det er ikke

ende på negative meldinger som omhandler klimaet.

Odd Steinar rister på hodet. Paret har vanskelig for å forstå dem som tilsynelatende ikke bryr seg, eller som mener klimaendringene kun er naturlige – og at krisen, av ulike årsaker, er oppkonstruert.

– Hvorfor snakker vi ikke mer om noe som truer vår eksistens? Det forundrer meg, konstaterer Eva, før Odd Steinar fortsetter:

– Jeg tror at mange nok tenker at «det løser seg», at teknologien vil ordne det. Men vi kan ikke sitte og vente på at teknologien skal redde oss. Det holder ikke.

Han innrømmer at han tidvis er faretruende nær å bli pessimist.

Paret har flere ganger opplevd å bli møtt med spørsmål om hvorfor de skal skremme barna så fælt. Eva har tenkt en del på dette, og ønsker ikke å frata barnebarna barndommens «naive glede». Men like fullt kan man ikke pakke de unge inn i bomull heller, mener hun.

– IKKE LIKE ENGASJERT

Tage (13) er den eldste av de fire barnebarna som er innom på besøk denne dagen. Han har snakket litt med bestemoren om disse tingene.

– Det er ikke noe jeg går og tenker på hver dag. Jeg er ikke like engasjert som dem, sier han og nikker mot besteforeldrene.

– Men jeg blir jo litt bekymret, selv om det ikke er vi som merker det først.

Eva sier at han kan snakke med dem om temaet hvis han ønsker.

– Da får du ikke høre om noe annet, sier Tage, med et lurt smil om munnen. Han får en vennlig dult fra bestemor, som konstaterer at det er tull.

Lillesøster Alexandra (snart 7) forteller at de blant annet har lært om at verden trenger humler og bier på skolen, og at det ikke er bra hvis de blir borte.

Hun har, i likhet med Sebastian (8), sett Newton-serien «Ikke gjør dette mot klimaet!» på NRK Super, og ramser opp flere ting vi burde gjøre mindre av.

– Vi gjør masse ting som ikke er bra for klimaet. Det blir veldig varmt for jorda, konstaterer hun.

Kanskje har besteforeldrenes engasjement fått resonans hos den yngre garde likevel.

ET KLIMA I ENDRING

Å stoppe klimaendringene er et av FN's 17 bærekraftsmål, som ble vedtatt med tilslutning fra alle de 193 medlemslandene i 2015.

De siste sju årene har vært de varmeste sju årene noen gang målt. Det kom fram i den årlige rapporten fra Verdens meteorologiorganisasjon (WMO), som ble presentert i mai. Rapporten blir, sammen med klimapanelets (IPCC) sjette hovedrapport, utgangspunktet for forhandlingene som skal finne sted under FN's klimatoppmøte (COP27) i november.

Hvis verden i det hele tatt skal ha en sjanse til å nå 1,5-graders-

målet, må utslippstoppen seinst være nådd innen 2,5 år, lød beskjedent fra IPCC la fram rapporten i april.

Selv om rapporten var et alvorlig varsku, understrekes det at det fortsatt er mulig å endre mye, og vi har allerede har tilgang til mange av de viktigste tiltakene for å få det til.

Stadig meldinger om høye temperaturer, tørke og nød skremmer ekteparet Ormåsen. De ser med bekymring på framtiden, og hvilken verden den oppvoksende generasjon vil arve.

– Det er de som må ta konsekvensene av vårt enorme forbruk, selv om det er vår generasjon som bærer ansvaret. Vi har fordelene av å ha erfaringen med å ha vokst opp i etterkrigstiden. Det var fattigslig, men vi hadde det jo bra selv om vi hadde lite. Så vi vet at det går an å klare seg med mindre, sier Eva.

– Jeg vil være fornøyd med det jeg har, og er det nå. Jeg har snudd tankegangen min der over tid.

SAVNER POLITISK VILJE

Når temaet olje og gass kommer på banen, rykker det til i sofaen.

– Norske politikere vil fortsatt

lete etter olje, de vil «utvikle, ikke avvikle». Det er helt håpløst. Vi har tatt opp nok olje, og kan ikke engang forbrenne den vi allerede har funnet om vi skal forholde oss til målene for kutt i utslipp!

Eva slår hendene sammen og rister på hodet. Hun har lite tiltro til at kursen endres med det første, men mener vi ikke har råd til å gi opp.

– Mange nordmenn er sysselsatt i oljenæringa, hva tenker du de skal jobbe med?

– Vi har ikke alle svarene, men de sitter på mye kunnskap som vi kan trenge på andre områder. Vi skal fortsatt produsere energi, sier Odd Steinar, før han påpeker at det ikke er en lett jobb å skulle stå ansvarlig for store omveltninger:

– Det krever mot, for ved å gjøre store endringer må du ramme folk, og da mister du støtte.

Eva nekter å gi seg, hun understreker at de ikke kan sitte stille i båten og avvente det som måtte komme.

– Det monner jo ikke det vi gjør her alene, men hvis alle gjorde det, gjorde noe, ville det monnet, sier Odd Steinar, før Tage tilføyer:

– Hvis alle gjør noe, kan det jo bli bedre.

FAKTA

Klimaendringer

■ Det er kun utslipp i eget land som teller, noe som betyr at forbrenningen av oljen Norge eksporterer ikke regnes med. Tilsvarende regnes ikke varer nordmenn forbruker med, siden de som oftest er produsert i andre deler av verden.

■ Bruk av fossilt brensel er den viktigste kilden til menneskeskapte utslipp av klimagasser.

■ 27 prosent av utslippene i Norge kommer fra utvinning av olje og gass, den nest største kilden til klimagassutslipp, etter transport.

■ Under pandemien gikk CO₂-utslippene fra fossile brensler og industri ned på verdensbasis, men disse tok seg opp igjen etter hvert som aktiviteten igjen tok til.

■ Temperaturen var i 2020 2,4 grader over normalen, målt i

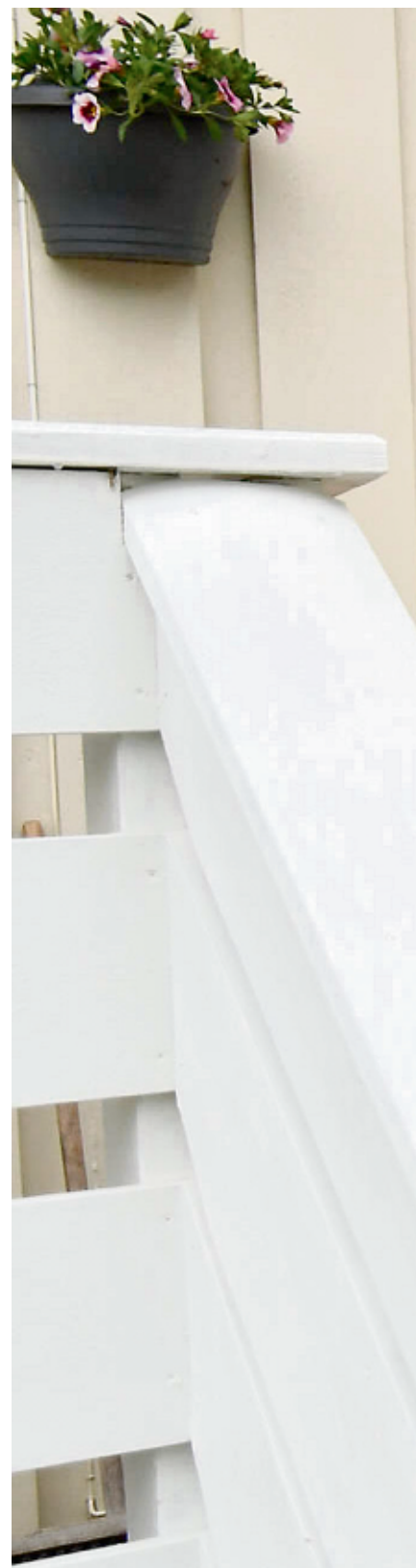
årene 1961–1990.

■ I et scenario med høye klimagassutslipp ventes gjennomsnittstemperaturen på fastlandet å øke med rundt 4,5 grader innen 2100. Den største økningen forventes i vinterhalvåret og nord i landet. I et scenario med middels høye utslipp er temperaturøkningen omkring 2,7 grader.

■ Nordmenn forbruker naturressurser i høyt tempo og stort omfang; skulle alle ha et tilsvarende forbruk, hadde vi trengt ressurstilgang tilsvarende tre og en halv jordkloder.

■ Utslippene har i perioden 2010 til 2019 vært høyere enn noe annet tiår tidligere målt, og de har økt i alle sektorer.

KILDE: MILJØSTATUS, MILJØDIREKTORATET, CICERO, IPCC

ARVTAKERNE MED HATT: Medlemmene i

SAMLET: Eva og Odd Steinar Ormåsen sammen med barnebarna Sebastian Ormåsen (8) (f.v.), Maximillian Ormåsen (snart 4), Tage Ormåsen Gillebo (13) og Alexandra Ormåsen (snart 7).

FOTO: SILJE JOSTEN LIEN

ENGASJERTE: Besteforeldrenes klimaaksjon «2070» til hedmarksbenken på Stortinget i ner fikk de ikke møte alle sammen, så Nils

arnebarnas skyld

Besteforeldrenes klimaaksjon er ofte iført røde bøtthatter. Maximilian (snart 4), Alexandra (snart 7) og Sebastian Ormåsen (8) tester ut besteforeldrenes effekter. FOTO: Silje Josten Lien

delte ut klimaforsker Bjørn Samsets bok vinter. Som følge av smittevernstreksjo-Kristen Sandtrøen (Ap) tok imot bunken.

FOTO: PRIVAT

ELEGANT TERRASSEMARKISER

-30%
Til 10.07.

SOLSKJERMING GIR DEG:

- BLENDINGS-SKJERMING
- BEDRE SØVN (MØRKT)
- BEHAGELIG INNTEMP.
- REDUSERT INNSYN

HANS PETTER HOFF
Din lokale salgskonsulent

Gratis befarng: 911 50 200
Direktenummer: 412 81 713

Fasade
PRODUKTER

SOLSKJERMING UTEROM GARASJEPORTER VARMEPUMPER

Kontakt Tom Kenneth Sjølie på
901 92 558 eller tomkenneth@scandic.no
for gratis befarng

Markiser - Persiennar - Zipscreen - Plisségardiner - Lamellgardiner - Pergola

SCANDIC
- et soleklart valg

900 90 100
post@scandic.no
www.scandic.no